

giverforening og Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund, inden den ordinære forhandling påbegyndes, optager forhandlinger for at sikre, at der i fremtidige overenskomster ikke findes bestemmelser, der hindrer nogen i at udføre et arbejde, vedkommende evner, eller som begrænser og vanskeliggør adgangen til at udføre noget arbejde, samt for at sikre, at organisationsstrukturen heller ikke bevirker en sådan begrænsning?"

Ordføreren for forespørgerne (Axel Kristensen): For forespørgerne, det vil jo i praksis sige det konservative folkeparti og venstre, skal jeg begrunde vor forespørgsel.

Som følge af det hastige tempo, hvormed vor tekniske viden vokser, sker der så hastige og store ændringer i produktionsmetoder og teknik, at det for udviklingen og den produktionsfremgang, der skal give en langt højere levestandard, er overordentlig forsinkende, hvis produktionens størrelse på vigtige områder fortsat skal bindes til det antal arbejdere, der gennem de sidste 30 år har fået en uddannelse inden for et fag. Den uddannelse, der dengang blev givet, er kun nødvendig i forholdsvis færre tilfælde end tidligere. Hvis de faglærte kun anvendtes til den del af et arbejde, hvor deres særlige kunnen er nødvendig, og de i øvrigt suppleredes med ufaglærte, ville man inden for det pågældende område med det antal faglærte, der nu er, ved samarbejde med ufaglærte kunne præstere en produktion, der var langt større end nu. Den faglærte vil der altid være brug for, fordi hans alsidighed gør, at han foretrækkes for den tillærte.

Må jeg give et klart billede af forholdet med et eksempel. Hvis man for år tilbage skulle bruge en terning i stål, skulle der en meget, meget dygtig mand til med en fil i hånden at tildanne den med absolut rette vinkler. Nu saver man på en maskinsav stykket omtrent i mål og vinkel, lægger det på en magnetplan og lader en maskinelt ført fil om resten, og arbejderen har blot til opgave at vende stykket.

Hvor faglig uddannelse let kan erstattes af en tillæring, er det helt urimeligt, at produktionen skal være bundet til et antal faglærte, der ikke svarer til behovet, så

arbejdet ikke bliver udført. En tillæring kan ofte klares på kort tid, og omkostningen bæres af de fordele, både arbejder og arbejdsgiver får.

Den produktionsstørrelse, vi tidligere havde for den enkelte vare, var nøje knyttet til det velstandsniveau, der var dengang, altså til den almindelige befolknings købeevne på tidligere tidspunkter. Men den ændrede velstand gør det urimeligt at forbrugsmønstret i befolkningen ikke får mulighed for at tilpasses eller kun for at tilpasses urimelig langsomt til det virkelige behov, fordi produktionen af en række varer og goder gennem antallet af faglærte er bundet til det forbrug, der var tidligere, fordi dette tidligere forbrug igen har bestemt antallet af uddannede inden for området.

Hermed siger jeg jo ikke, at vi ikke skal uddanne flest mulige faglærte. Tværtimod. Der opstår i øvrigt stadig et behov for faglærte på nye områder. Ny teknik medfører, at der nogle steder mangler arbejdere og andre steder frigøres betydelige mængder af arbejdskraft. Man kan blot huske på, at gennem de sidste 14 år er der fra landbruget afgivet en arbejdsstyrke svarende til mere end 150.000 helårsarbejdere, og den samme linje ser man flere andre steder. Det er helt urimeligt, hvis således frigjort arbejdskraft ikke kan gå ind på de livsvigtige områder som f. eks. boligbyggeriet og lignende, men skal opsuges af mindre væsentlige produktioner.

Man må gøre sig klart, at mangelen på bevægelsesfrihed på arbejdsmarkedet meget let medfører, at man tvinges til at bruge produktionsformer og materialer, der ikke er de mest økonomiske, mens man ved helt at udelade brugen af faglærte ved nye metoder kunne frigøre sig for de overenskomstmæssige, produktionshæmmende bånd og således få en produktion, der ellers ville være umulig.

Hvis muligheden for et frit samarbejde mellem faglærte og ufaglærte var til stede, ville det ofte have givet et meget større resultat. Det er derfor også klart, at de ufri forhold, der næppe kendes i samme omfang andre steder, påvirker vor konkurrenceevne og dermed både importens og eksportens størrelse ugunstigt.

Det må også være indlysende, at kun